

L'estabilitat de preus: per què és important per a tu?

Fullet informatiu per a l'alumne

Què pots comprar amb 10€? Dos CD senzills, o la teua revista setmanal preferida durant un mes?

Però t'has preguntat alguna vegada com és possible que a canvi d'un tros de paper s'obtinga un producte o un servei? Al cap i a la fi, fabricar un bitllet només costa uns pocs cèntims.

El valor de la confiança

Aleshores, per què este tros de paper té tant de valor? Es tracta només d'una qüestió de confiança. Si li deixes 10€ al teu millor amic, no dubtes que te'ls tornarà. De la mateixa manera, amb una moneda estable com l'euro, tens la seguretat que amb un bitllet de X euros sempre podràs comprar determinats béns i serveis. Però si el valor de la moneda es reduïra de forma substancial, deixaries de confiar en ella. Els diners tenen valor perquè el públic hi confia.

L'ús dels diners és més eficaç que el bescanvi

Imaginem, per un moment, que els diners no existixen. Per a comprar i vendre hauríem de recórrer al bescanvi.

Si el forner volguera tallar-se els cabells a canvi de cinc barres de pa, hauria de començar per buscar un barber disposat a acceptar el pa com a pagament. Si, al seu torn, al barber li calgueren unes sabates, hauria de trobar un sabater disposat a canviar-li les sabates pel pa.

Tots hauríem de trobar una persona disposada a acceptar el que nosaltres poguérem oferir-li i amb la capacitat de subministrar-nos el que a nosaltres ens calguera a canvi. Suposant que la trobàrem, hauríem de decidir, a més, la proporció de l'intercanvi adequada, per exemple, quantes barres de pa caldria donar per a obtindre unes bones sabates, etc.

Els diners faciliten la vida de tres maneres. En primer lloc, s'utilitzen com a mitjà d'intercanvi, per la qual cosa no és necessari que les demandes d'uns coincidisquen amb les ofertes d'altres, com passa en una economia de bescanvi. En segon lloc, els diners són una unitat de comptabilitat, la qual cosa permet que els preus s'expressen només en unitats monetàries i no en termes de béns i servicis. I per últim, els diners servixen com a «depòsit de valor», és a dir, poden ser estalviats per a adquirir coses en el futur.

L'estabilitat de preus i el valor dels diners

Parlem d'estabilitat de preus quan els diners conserven el seu valor al llarg del temps. Això és important, per exemple, si es volem estalviar diners per a comprar coses més endavant. Imagina com et sentiries si hagueres estalviat 10€ per a comprar-te dos CD senzills i, arribant a la botiga, veres que s'han apujat a 12€, i que quan tornares amb els 12€ et digueren que ara valen 14€. Afortunadament, els preus no acostumen a pujar tan de pressa (pots comprovar-ho en la taula d'inflació).

Com es calculen les variacions en els preus

Els índexs dels preus de consum, que servixen per a comprovar si els preus es mantenen estables, es calculen una vegada al mes utilitzant l'anomenada «cistella de consum», que consistix en una extensa relació dels productes que solen ser consumits en una família mitjana. El preu total de la «cistella de consum» indica la mesura del nivell general de preus i és examinat periòdicament per a saber quant s'han pujat (o, en rares ocasions, abaixat) els preus.

Inflació, deflació i estabilitat de preus

La inflació és un increment del nivell general de preus. Dit d'una altra manera, la inflació pot produir-se quan hi ha un excés de diners en relació amb la quantitat de béns disponibles. Els preus poden pujar per diversos motius. Suposem, per exemple, que només queda un CD a la botiga i que tu i tots els teus amics voleu comprar-lo. És probable que el venedor apuge el preu del CD, perquè sap que la demanda és forta i que pot obtindre'n un major benefici.

També un producte pot encarir-se si augmenta el cost de la seua fabricació. Per exemple, si s'apugen els preus de l'energia, s'incrementaran el costos de fabricació del CD. El fabricant, per

tal d'evitar pèrdues, incrementarà el seu preu de venda a l'engròs, i el venedor, per este mateix motiu, intentarà transferir este augment al comprador.

En qualsevol dels casos, els teus 10€ han perdut valor, o millor dit, han perdut «poder adquisitiu», ja que no són suficients per a comprar dos CD senzills. Tanmateix, només es parla d'inflació quan s'incrementa el preu total de tota la gamma de productes inclosos en la "cistella de consum" i no només un d'estos.

La deflació pot definir-se com el fenomen oposat a la inflació, és a dir, com una davallada del nivell general de preus al llarg del temps. Pot ser conseqüència d'una poca demanda de béns i servicis, que espenta les empreses a vendre els seus productes a preus més reduïts.

Es considera que els preus són estables si, com a terme mitjà, ni pugen (com passa en els períodes d'inflació) ni baixen (com passa en els períodes de deflació) al llarg del temps. Es pot afirmar que el nivell general de preus és estable si, per exemple, amb 50€ és possible adquirir una "cistella de consum" similar a la que es podia comprar amb esta mateixa quantitat l'any passat o l'anterior.

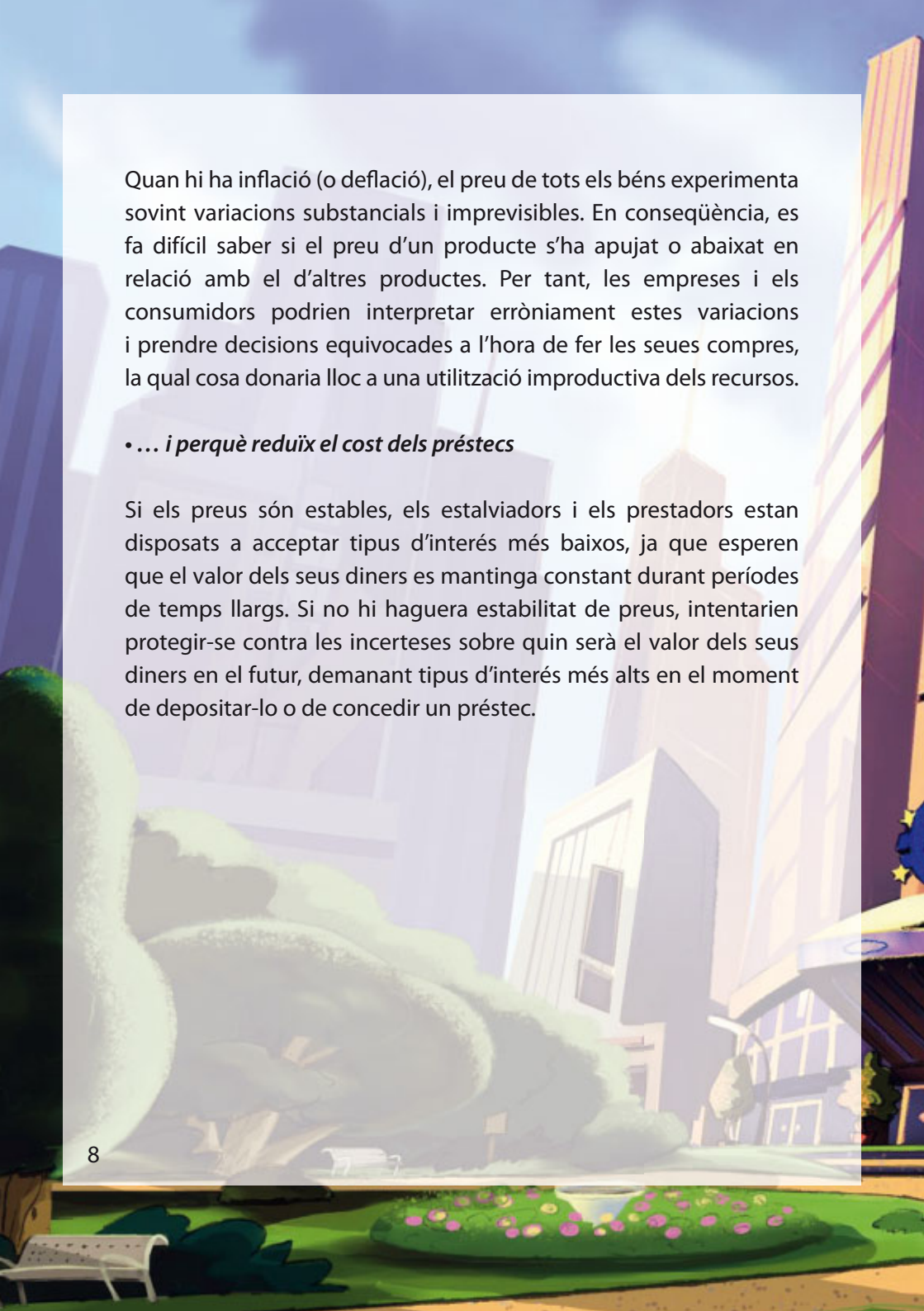
L'estabilitat de preus estimula el creixement econòmic i l'ocupació...

• ... perquè facilita la comparació dels preus

Si els preus són estables. És més senzill comparar-los i, per tant, decidir quins béns o servicis adquirir.

Quan hi ha estabilitat de preus, és fàcil comprovar si el preu de l'últim model de texans s'ha pujat en relació amb el de les sabatilles d'esport més modernes. D'esta manera, els consumidors poden decidir en què val més la pena gastar els seus diners.

Igualment, les empreses disposen de la informació necessària per a decidir adequadament sobre les seues inversions. Això permet utilitzar els recursos de la forma més productiva possible i augmentar el potencial de producció de l'economia.

Quan hi ha inflació (o deflació), el preu de tots els béns experimenta sovint variacions substancials i imprevisibles. En conseqüència, es fa difícil saber si el preu d'un producte s'ha pujat o abaixat en relació amb el d'altres productes. Per tant, les empreses i els consumidors podrien interpretar erròniament estes variacions i prendre decisions equivocades a l'hora de fer les seues compres, la qual cosa donaria lloc a una utilització improductiva dels recursos.

• ... i perquè *reduïx el cost dels préstecs*

Si els preus són estables, els estalviadors i els prestadors estan disposats a acceptar tipus d'interés més baixos, ja que esperen que el valor dels seus diners es mantinga constant durant períodes de temps llargs. Si no hi haguera estabilitat de preus, intentarien protegir-se contra les incerteses sobre quin serà el valor dels seus diners en el futur, demanant tipus d'interés més alts en el moment de depositar-lo o de concedir un préstec.

The background of the page is a colorful, stylized illustration of a city skyline. On the left, a tall building with a grid-like facade is visible. In the center, there's a large, semi-transparent white rectangle containing text. To the right, another building is partially visible. At the bottom, there's a green park area with a bench, a trash can, and some flowers. A large, stylized Euro symbol is on the far left. The sky is blue with some clouds.

Per tant, qui demana diners en préstec pot beneficiar-se d'uns tipus d'interés més reduïts, perquè el cost de pagar els préstecs és més baix, per exemple, per a les empreses que vulguen renovar la seua maquinària o per a les persones que desitgen comprar-se un cotxe o un habitatge. D'esta manera, es crea un incentiu per què les empreses invertixen més, la qual cosa contribuïx a incrementar la seua competitivitat i que es creen més llocs de treball. I esta és una altra de les raons per les quals l'estabilitat de preus complix una funció fonamental en el creixement econòmic i per la creació d'ocupació.

Els aspectes socials de l'estabilitat de preus

L'estabilitat de preus és també fonamental per l'estabilitat social. Durant els períodes d'inflació, els preus tendixen a oscil·lar de manera imprevisible, i això pot generar pèrdues considerables per als ciutadans. Per exemple, la inflació pot fer que el valor dels estalvis disminuisca. En general, els sectors més febles de la societat són els que acostumen a patir més les seues conseqüències, perquè els mitjans de què disposen per a protegir-se són limitats. Al llarg de la història, l'existència d'elevades taxes d'inflació (o deflació) ha generat, en moltes ocasions, inestabilitat social.

L'Eurosistema: el guardià de l'estabilitat de preus

El Banc Central Europeu (BCE) i els bancs centrals nacionals de la zona de l'euro formen l'Eurosistema, el sistema de bancs centrals de la zona de l'euro (mira el mapa). L'objectiu primordial de l'Eurosistema és mantindre l'estabilitat de preus en el conjunt de la zona de l'euro. La política monetària del BCE està dirigida a mantindre la taxa d'inflació interanual de la zona de l'euro a un nivell molt baix, és a dir, inferior –encara que proper–, al 2% a mig termini. Dit d'una altra manera, en el futur, el preu dels teus dos CD senzills hauria de ser molt semblant a l'actual (pots comprovar-ho a la taula d'inflació).

L'estabilitat de preus estimula el creixement econòmic i l'ocupació...

- ... *perquè facilita la comparació dels preus*

Si els preus són estables és més senzill comparar-los i, per tant, decidir quins béns o servicis adquirir.

Zona de l'euro

Zona de l'euro
Països integrants de la zona de l'euro el 2005: Bèlgica, Alemanya, Grècia, Espanya, França, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Països Baixos, Àustria, Portugal i Finlàndia.

Estats membres de la UE acollits a un règim especial

Estats membres de la UE que encara no han adoptat l'euro

Glossari

Banc Central Europeu (BCE): creat l'1 de juny de 1998, amb seu a Frankfurt am Main, Alemanya. El BCE constituïx el nucli de l'Eurosistema.

Deflació: descens del nivell general de preus, que es manifesta, per exemple, en una reducció de l'índex de preus de consum.

Estabilitat de preus: el manteniment de l'estabilitat de preus és l'objectiu primordial de l'Eurosistema. El BCE ha definit l'estabilitat de preus com un increment interanual de l'IHPC per a la zona euro inferior al 2%. El BCE dirigix els seus esforços a mantindre la taxa d'inflació interanual a un nivell inferior, encara que pròxim, al 2% a mitjà termini.

Eurosistema: està constituït pel Banc Central Europeu i els bancs centrals nacionals dels estats membres que han adoptat l'euro.

Índex de preus de consum: indicador que es calcula una vegada al mes utilitzant l'anomenada «cistella de consum». A la zona de l'euro s'utilitza l'Índex Harmonitzat de Preus de Consum (IHPC), després d'haver-se efectuat una harmonització de la metodologia estadística emprada en els diferents països.

Inflació: increment del nivell general de preus que es manifesta, per exemple, en un increment de l'índex de preus de consum.

Sistema Europeu de Bancs Centrals (SEBC): està constituït pel BCE i els bancs centrals nacionals de tots els estats membres de la UE, independentment de si han adoptat l'euro o no.

Tipus d'interés: rendiment que s'obté en prestar diners (o depositar-lo en un banc), o cost que s'ha de pagar quan es rep diners en préstec.

Bescanvi: intercanvi de béns i servicis sense utilitzar els diners com a mitjà de pagament. Només es pot realitzar quan existix una necessitat recíproca dels béns i servicis amb els quals es comercia.

▼ ▲ **Zona de l'euro:** inclou la totalitat dels estats membres de la Unió Europea que han adoptat l'euro com a moneda única.

Taula d'inflació

1. Efecte de la inflació (després de n anys) en el preu de dos CD senzills, que en este moment costen 10€

Taxa d'inflació interanual:	1%	2%	5%	10%	30%
	Preus estables		Període inflacionista		
Després d' 1 any	10,10	10,20	10,50	11,00	13,00
Després de 2 anys	10,20	10,40	11,03	12,10	16,90
Després de 3 anys	10,30	10,61	11,58	13,31	21,97
Després de 4 anys	10,41	10,82	12,16	14,64	28,56
Després de 5 anys	10,51	11,04	12,76	16,11	37,13
Després de 6 anys	10,62	11,26	13,40	17,72	48,27
Després de 7 anys	10,72	11,49	14,07	19,49	62,75
Després de 8 anys	10,83	11,72	14,77	21,44	81,57
Després de 9 anys	10,94	11,95	15,51	23,58	106,04
Després de 10 anys	11,05	12,19	16,29	25,94	137,86

2. Efecte de la inflació sobre el poder adquisitiu dels diners

(any de referència = 100, després de n anys, a una taxa d'inflació determinada, en percentatge)

Taxa d'inflació interanual:	1%	2%	5%	10%	30%
	Preus estables		Període inflacionista		
Després d' 1 any	99,0	98,0	95,2	90,9	76,9
Després de 2 anys	98,0	96,1	90,7	82,6	59,2
Després de 3 anys	97,1	94,2	86,4	75,1	45,5
Després de 4 anys	96,1	92,4	82,3	68,3	35,0
Després de 5 anys	95,1	90,6	78,4	62,1	26,9
Després de 6 anys	94,2	88,8	74,6	56,4	20,7
Després de 7 anys	93,3	87,1	71,1	51,3	15,9
Després de 8 anys	92,3	85,3	67,7	46,7	12,3
Després de 9 anys	91,4	83,7	64,5	42,4	9,4
Després de 10 anys	90,5	82,0	61,4	38,6	7,3

BANCO CENTRAL EUROPEO

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

BANCO DE ESPAÑA

CENTRAL BANK &
FINANCIAL SERVICES
AUTHORITY OF IRELAND

BANCA D'ITALIA

OESTERREICHISCHE NATIONALBANK
Stabilität und Sicherheit.

Banco de Portugal

Banco Central Europeo
Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Alemania

www.ecb.int

ISBN (edición impresa) 92-9181-742-2

VAL